

31 mars 2023

a22-0582
MR, LB/JG, ASE

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

103 33 Stockholm

N2022/02083

Yttrande över SOU 2022:58 - *Bättre förutsättningar för djurens hälso- och sjukvård*

Kommunal har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerad utredning och framför följande synpunkter:

Det här yttrandet fokuserar på utredningens förslag som avser de två yrkesgrupperna djurvårdare respektive legitimerade djursjukskötare där många är medlemmar i Kommunal. Det är två yrkesgrupper som utifrån sina olika professioner bidrar till en säker vård och en god djurhälsa samt ett gott djurskydd. Deras arbete utgår från vetenskap och beprövad erfarenhet.

Den verksamhetsutveckling som har skett efter ikraftträdandet av lag 2009:302 och tillkomsten av yrkesgruppen legitimerade djursjukskötare har tydliggjort behovet av den nya yrkestiteln godkänd djurvårdare, vilket kommer att skapa bättre förutsättningar för djurens hälso- och sjukvård.

Förbundet instämmer i att området djurens hälso- och sjukvård har stora likheter med humanvården. Det är verksamheter som under de närmaste tio åren kommer att behöva göra stora investeringar i kompetens- och verksamhetsutveckling för att kunna konkurrera om arbetskraft med arbetsgivare som erbjuder bättre anställningstrygghet, god arbetsmiljö och konkurrenskraftiga löner. Det är därför kritiskt att lösa problemen, och inte endast förlänga behandlingsförbudet för djurvårdare på utökad nivå på djursjukhus och kliniker.

Kommunal vill även framföra kritik mot utredningen som trots skrivningar i kommittédirektivet (Kommittédirektiv 2021:42) inte har bjudit in förbundet till expertgruppen. Det är beklagligt att av arbetsmarknadens parter endast arbetsgivarna har varit representerade i expertgruppen. Förbundets deltagande hade troligtvis bidragit med mer kunskap om yrkesgruppernas arbetssituation och arbetsmiljö.

När det gäller arbetsmiljön inom djursjukvården bekräftar medlemmarna i Kommunal beskrivningen av problemen som uppstått vid bristen på legitimerade djursjukskötare. Bristen på yrkesutbildade får stora konsekvenser för bemanningen av verksamheten året runt dygnet alla timmar.

Nedan följer kommentarer på betänkandets bedömningar och förslag:

6 Behörighetsreglering inom djurens hälso- och sjukvård

Kommunal är positiv till förslaget att djurvårdare ska få ansöka om godkännande av Jordbruksverket och införandet av ett skydd för beteckningen godkänd djurvårdare som tillhör djurhälsopersonalen. Förbundet instämmer också i att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om närmare krav för bevis om rätt att använda yrkestiteln godkänd djurvårdare samt om särskilt tillstånd att utöva yrke som djurvårdare när det saknas förutsättningar för godkännande. Likaså att godkännande som djurvårdare inte ska få meddelas om förhållandena är sådana att godkännandet skulle ha återkallats om sökanden varit godkänd samt att den som använder beteckningen godkänd djurvårdare inom djurens hälso- och sjukvård utan att ha fått ett sådant godkännande, ska dömas till böter.

När det gäller innehållet i den framtida yrkesrollen anser Kommunal att narkos, det vill säga sövning av djur, endast ska vara möjligt för legitimerade djursjukskötare och veterinärer. Arbetsuppgiften ska således inte vara tillåten för godkända djurvårdare, oavsett nuvarande undantagsregler. Kommunal instämmer därmed i utredningens förslag avseende initiering och övervakning av narkos.

Emellertid är Kommunal kritisk till utredningens modell med att under en begränsad tidsperiod om fem år införa undantagskrav på examen i djuromvårdnad från högskoleutbildning på grundnivå för legitimation som djursjukskötare. Orsaken är att förslaget inte skapar bästa möjliga förutsättningar för djurens hälso- och sjukvård. De utbildningsinsatser som djurvårdare på nivå 3 har genomgått i kombination med arbetserfarenhet motsvarar inte de krav som ställs i arbetet som legitimerad djursjukskötare under tillsyn.

Kommunal föreslår istället en mer traditionell utbildningsmodell där erfarna djurvårdare på nivå 3 efter tre år kan genomgå en validering av sina reella kunskaper i förhållande till utbildningen till djursjukskötare och utifrån sina individuella behov komplettera med teoretiska kurser och praktik innan ansökan om legitimation som djursjukskötare. Modellen bör vara mycket flexibel med studier på distans och varierande studietakt i kombination med APL på ordinarie arbetsplats. Den här modellen skulle kunna bidra till ett ökat kollegialt lärande och minimera arbetsbortfallet under studieperioden.

Det här förslaget kommer dock att ställa krav på betydligt fler utbildningsplatser till djursjukskötare än utredningens förslag, eftersom uppskattningsvis nära 300 djurvårdare arbetare på nivå 3 sedan dess tillkomst. Samtidigt kommer genomströmningstakten att vara stor. Eventuellt skulle ett teoretiskt basår vara en lösning för majoriteten av eleverna med förkunskaper som erfarna djurvårdare på nivå 3. Utformningen av modellen kan med fördel ske av Jordbruksverket efter samråd med SLU, företrädare för branschen och djurhälsopersonalen.

Kommunal instämmer i utredningens bedömning att kravet för bevis om rätt att använda yrkestiteln godkänd djurvårdare inledningsvis bör vara knutet till gymnasieskolans naturbruksprogram med inriktning djurvård eller motsvarande kompetens, samt de övriga krav som bedöms lämpliga för att kunna utföra de uppgifter som krävs av yrkeskategorin godkänd djurvårdare.

Skolverkets nationella programråd för Naturbruksprogrammet, där både Kommunal och Gröna arbetsgivarna ingår, kommer att spela en viktig roll vid utformningen av den nya inriktningen med yrkesutgång till godkänd djurvårdare. Det kan även bli aktuellt att möjliggöra fler

riksrekryterande utbildningar respektive utveckla branschskolor som skapar bättre förutsättningar för ungdomar och vuxna att studera yrkesinriktningar med hög specialisering.

Utredningens förslag på övriga författningsändringar i anledning av förslagen om behörighetsreglering

Kommunal instämmer med utredningen om att vissa bestämmelser i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska, med anledning av den ändrade och utökade behörighetsreglering som föreslås, anpassas till lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

7 Resursbehovet inom djurens hälso- och sjukvård

Kommunal är positiv till att regeringen bör uppdraga åt Sveriges lantbruksuniversitet att dels undersöka möjligheterna att bedriva djursjukskötarutbildningen på distans, dels särskilt bevaka och utvärdera i vilken utsträckning veterinär- och djursjukskötarutbildningarna svarar mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Utredningen bedömer att antalet utbildningsplatser på djursjukskötarutbildningen bör vara minst 150 till 170 utbildningsplatser är rimlig utifrån deras eget förslag. Utifrån Kommunals modell är antalet platser inte tillräckligt omfattande.

7.10.4 Journal ska som huvudregel föras på svenska men undantag bör tillåtas

Kommunal är positiv till förslaget om bestämmelse som tydliggör att journal som huvudregel ska föras på svenska inom djurens hälso- och sjukvård. Idag bidrar journalföring på engelska till problem för djurvårdarna och djursjukskötarna respektive djurägarna. I de undantagsfall som journalföring sker på engelska bör det ställas krav på kompletterande verksamhetsstöd och utbildningsinsatser. För att säkerställa kommunikationen vid engelsk journalföring anser Kommunal att Jordbruksverket och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) ska få i uppdrag att utforma ett svensk-engelskt facköversättningsverktyg (digital) som stöd till medarbetare med låg svenskförståelse. Det skulle bidra till en ökad trygghet och säkerhet för medarbetarna, djuren och deras ägare. Liknande verktyg finns inom andra branscher, där exempelvis Sobona Kommunala företagens arbetsgivarorganisation har utformat en ordlista med ord och meningar till individer som vill utveckla sin yrkessvenska på tio olika språk.

8 Tillsyn inom djurens hälso- och sjukvård

Kommunal är positiv till utredningens förslag om att införa verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård som ska inkludera verksamheter där djurhälsopersonal är anställd eller på annat sätt utövar verksamhet. Det är något som redan finns inom humanvården. Vid utformningen av tillsyn är det viktigt att avsätta resurser till bemanning och skapa transparens med möjlighet till insyn, vilket ökar tillsynens trovärdighet. Det är krav som Kommunal tidigare framfört i rapporten *Rätt Bemanning* gällande tillsyn inom humanvården (Huupponen och Ahlsten, 2021).

När det gäller valet av tillsynsmyndigheter håller Kommunal med utredningen om att ansvaret ska ligga kvar på Jordbruksverket och länsstyrelserna. Kommunal har inga invändningar avseende förslaget om att vårdgivare som bedriver hälso- och sjukvård för djur och som omfattas av tillsyn, ska vara skyldig att till tillsynsmyndigheten lämna ut handlingar, prover m.m. som begärs samt att i övrigt lämna den hjälp som tillsynsmyndigheten behöver för sin tillsyn. Det gäller även förslaget om att det inte behövs ytterligare sanktionsmöjligheter.

Vänliga hälsningar
Kommunal

Malin Ragnegård
Förbundsordförande

Lisa Bondesson
Verksamhetsområdeschef